Onsdagen, 20 oktober 2021

P9_TA(2021)0430

The situation of artists and the cultural recovery in the EU

Europaparlamentets resolution av den 20 oktober 2021 om situationen för kulturarbetare och den kulturella återhämtningen i EU (2020/2261(INI))

(2022/C 184/06)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

— med beaktande av ingressen och artiklarna 2, 3 och 4 i fördraget om Europeiska unionen,

— med beaktande av artiklarna 6 och 167 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

— med beaktande av den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter och i synnerhet dess artikel 19,

— med beaktande av Unescos rekommendation om konstnärers yrkesstatus,

— med beaktande av Unescos konvention om skydd för och främjande av mångfalden av kulturella uttryck,

— med beaktande av kommissionens meddelande av den 22 maj 2018 *Ett starkare Europa byggs upp: ungdoms-, utbildnings- och kulturpolitikens roll* (COM(2018)0268),

— med beaktande av kommissionens meddelande av den 22 maj 2018 *En ny europeisk agenda för kultur* (COM(2018)0267),

— med beaktande av rådets slutsatser av den 15 november 2018 om arbetsplanen för kultur 2019–2022 ([1]),

— med beaktande av sin resolution av den 13 december 2016 om en enhetlig EU-politik för den kulturella och kreativa sektorn ([2]),

— med beaktande av sin resolution av den 7 juni 2007 om konstnärers sociala ställning ([3]),

— med beaktande av sin resolution av den 17 september 2020 om kulturell återhämtning i Europa ([4]),

— med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/790 av den 17 april 2019 om upphovsrätt och närstående rättigheter på den digitala inre marknaden och om ändring av direktiven 96/9/EG och 2001/29/EG ([5]),

— med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktivet om audiovisuella medietjänster) ([6]),

— med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/818 av den 20 maj 2021 om inrättande av programmet Kreativa Europa (2021–2027) och om upphävande av förordning (EU) nr 1295/2013 ([7]),

— med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/523 av den 24 mars 2021 om inrättande av InvestEU-programmet och om ändring av förordning (EU) 2015/1017 ([8]),

([1]) EUT C 460, 21.12.2018, s. 12.
([2]) EUT C 238, 6.7.2018, s. 28.
([3]) EUT C 125 E, 22.5.2008, s. 223.
([4]) EUT C 385, 22.9.2021, s. 152.
([5]) EUT L 130, 17.5.2019, s. 92.
([6]) EUT L 95, 15.4.2010, s. 1.
([7]) EUT L 189, 28.5.2021, s. 34.
([8]) EUT L 107, 26.3.2021, s. 30.

— med beaktande av rådets slutsatser (det tyska ordförandeskapet) av den 20 november 2020 om jämställdhet på kulturområdet,

— med beaktande av rådets slutsatser av den 18 maj 2021 om de kulturella och kreativa näringarnas återhämtning, resiliens och hållbarhet,

— med beaktande av den europeiska pelaren för sociala rättigheter,

— med beaktande av rapporten av den 22 mars 2018 från den öppna samordningsmetodens arbetsgrupp med experter från medlemsstaterna om den offentliga politikens roll när det gäller att utveckla entreprenörs- och innovationspotentialen i den kulturella och den kreativa sektorn,

— med beaktande av studien av den 1 februari 2021 om situationen för konstnärer och kulturarbetare och den kulturella återhämtningen efter covid-19 i EU – bakgrundsanalys, från parlamentets generaldirektorat för unionens interna politik ([9]),

— med beaktande av briefingen av den 4 maj 2021 om situationen för konstnärer och kulturarbetare och den kulturella återhämtningen efter covid-19 i EU: politiska rekommendationer, från generaldirektoratet för unionens interna politik ([10]),

— med beaktande av artikel 54 i arbetsordningen,

— med beaktande av betänkandet från utskottet för kultur och utbildning (A9-0283/2021), och av följande skäl:

A. Redan i sin resolution av den 7 juni 2007 om konstnärers sociala ställning, uppmanade Europaparlamentet uttryckligen medlemsstaterna att utveckla eller genomföra en rättslig och institutionell ram för kreativ konstnärlig verksamhet genom antagande eller tillämpning av en uppsättning sammanhängande och övergripande åtgärder för avtalsförhållanden, social trygghet, sjukförsäkring, direkt och indirekt beskattning och överensstämmelse med EU-regler.

B. I sin resolution av den 17 september 2020 om kulturell återhämtning i Europa underströk parlamentet på nytt vikten av att förbättra arbetsvillkoren för arbetstagare inom den kulturella och den kreativa sektorn och uppmanade kommissionen att inrätta en europeisk ram för arbetsvillkor inom den kulturella och den kreativa sektorn.

C. Kulturen har ett inneboende värde som uttryck för mänsklighet, demokrati och medborgerligt engagemang som kan bidra till arbetet för hållbar utveckling.

D. Kulturen och konstnärlig frihet är mycket viktiga för ett dynamiskt samhälle, gör det möjligt för alla samhällsskikt att uttrycka sin identitet, för att på så sätt bidra till social sammanhållning och interkulturell dialog och bana väg för en allt fastare sammanslutning i EU, och spelar också en stor roll för att främja den digitala och gröna omställningen.

E. Kulturen, konsten, kulturarvet och den kulturella mångfalden är av stort värde för det europeiska samhället på många plan – kultur, utbildning, demokrati, miljö, sociala aspekter, mänskliga rättigheter och ekonomi – och bör främjas och stödjas. Europas kulturella och kreativa sektorer bidrar starkt till en gemensam europeisk identitet och till våra värderingar, vår psykiska hälsa och vårt ekonomiska välstånd, och på lång sikt till skapandet av en europeisk offentlig sfär.

F. De kulturella och kreativa sektorerna i EU står för mellan 4 och 7 % av EU:s BNP och 8,7 miljoner arbetstillfällen inom EU.

([9]) Studie – *The Situation of Artists and Cultural Workers and the post-Covid-19 Cultural Recovery in the European Union*, Europaparlamentet, generaldirektoratet för unionens interna politik, utredningsavdelning B – struktur- och sammanhållningspolitik, 1 februari 2021.

([10]) Briefing – *The Situation of Artists and Cultural Workers and the post-Covid-19 Cultural Recovery in the European Union*, Europaparlamentet, generaldirektoratet för unionens interna politik, utredningsavdelning B – struktur- och sammanhållningspolitik, 4 maj 2021.

Onsdagen, 20 oktober 2021

G. Unionen har hittills endast haft begränsad behörighet på kulturområdet. Parlamentet har fått kämpa hårt för att öka budgeten för programmet Kreativa Europa. Kreativa Europa är det enda program i unionen som är specifikt inriktat på kultur. Anslagen till programmet är dock fortfarande alltför små i förhållande till kulturarbetarnas behov i Europa och för de kulturella och kreativa sektorerna i stort.

H. Den kulturella och den kreativa sektorn består främst av mikroenheter respektive små och medelstora enheter – både organisationer och företag – med begränsad tillgång till de finansiella marknaderna, samt egenföretagande konstnärer, kulturarbetare, frilansare och entreprenörer, som ofta arbetar deltid och har oregelbundna och blandade inkomster från olika källor.

I. Egenföretagande är vanligare (33 %) i den kulturella och kreativa sektorn jämfört med sysselsättningen i ekonomin som helhet (14 %), och det är mer sannolikt att arbetstagare inom kultur och konst arbetar deltid, vilket leder till utmaningar när det gäller tillgång till stödåtgärder och skyddsnät, och minskar den övergripande motståndskraften hos egenföretagare i den kulturella och kreativa sektorn.

J. I en del medlemsstater saknar vissa yrkesverksamma i den kulturella och kreativa sektorn helt rättslig status.

K. Medlemsstaternas nedstängningsåtgärder på grund av covid-19-pandemin har allvarligt undergrävt det ömtåliga kulturella och kreativa ekosystemet, vilket hotar kulturellt och konstnärligt skapande och uttryck och försvagar det bidrag som konst och kultur ger till bland annat vårt välbefinnande, vår kulturella mångfald och vår demokrati. Omsättningen minskade med över 30 % i den kulturella och kreativa sektorn 2020, med en sammanlagd förlust på 199 miljarder euro. Sektorn för musik och scenkonst uppvisade förluster på 75 % respektive 90 % ([11]).

L. Kultur är ett ekosystem som inte bara genererar ett högt ekonomiskt värde (4,4 % av EU:s BNP sett till den totala omsättningen, och sysselsättning för omkring 7,6 miljoner människor) utan även har stor social betydelse och bidrar till demokratiska, hållbara, fria, rättvisa och inkluderande samhällen. Kulturen återspeglar och stärker Europas mångfald, värderingar, historia och friheter.

M. Det har tydligt visats att den kultur som spreds under covid-19-nedstängningen i hög grad förbättrade EU-medborgarnas psykiska hälsa och förhindrade att psykiska problem på grund av långvarig isolering förvärrades.

N. Traditionell kultur och utövare måste få stöd om vi ska kunna skydda vårt kulturarv.

O. En flerdimensionell europeisk ram för arbetsvillkor i den kulturella och kreativa sektorn måste samordnas med EU:s politik för sysselsättning, konkurrens, den inre marknaden, sociala frågor, grundläggande rättigheter och jämlikhet samt upphovsrätt och kulturens finansiering, och det behövs också permanent övervakning av hur medlemsstaternas arbete framskrider för att förbättra arbetsvillkoren i den kulturella och den kreativa sektorn och för att dela bästa praxis mellan länderna, med fullt beaktande av EU:s och medlemsstaternas respektive behörighetsområden.

P. Mycket få framsteg har noterats sedan parlamentet efterlyste förbättringar av konstnärernas situation i sina resolutioner från juni 2007, november 2016 och september 2020, och de flesta av parlamentets krav gäller fortfarande, särskilt om man beaktar de stora skillnaderna i stödprogrammen för konstnärer och kulturarbetare mellan olika medlemsstater. Konstnärernas situation har snarare försämrats och därmed har de flesta av parlamentets krav nu blivit akuta.

Q. Covid-19-krisen har blottlagt de redan befintliga sårbarheterna i den kulturella och kreativa sektorn, som kännetecknas av intermittens, heterogenitet och instabilitet, de bräckliga försörjningsmöjligheterna för konstnärer och kulturarbetare samt de ansträngda budgetarna för många kulturinstitutioner och otillräcklig offentlig finansiering. Konstnärer och yrkesverksamma inom kultur och kreativitet har försatts i ännu mer otrygga situationer, eftersom

([11]) Ernst & Young, *Rebuilding Europe: The cultural and creative economy before and after the COVID-19 crisis*, januari 2021.

inkomstbortfallet för frilansare och atypiska arbetstagare, som utgör majoriteten i sektorn, ofta har förvärrats på grund av att nationella sociala trygghetssystem och särskilda stödåtgärder har varit för svaga eller saknats helt.

R. Pandemins effekter fortsätter och det har blivit omöjligt för de flesta konstnärer och verksamma i den kulturella och den kreativa sektorn att utföra sina verksamheter och behålla sina jobb. De osäkra framtidsutsikterna leder redan till att yrkesverksamma lämnar sektorn, vilket kommer att få långvariga effekter på sammansättningen av och mångfalden inom den kulturella och den kreativa sektorn som helhet i Europa och avskräcka ungdomar, såväl som personer från marginaliserade grupper, från att arbeta i dessa sektorer, och det kommer att minska kreativiteten i det europeiska samhället och ekonomin i stort.

S. Många medlemsstater har vidtagit omfattande nödåtgärder för att hjälpa den kulturella och den kreativa sektorn att överleva krisen. Detta stöd varierade dock kraftigt mellan medlemsstaterna, var inte anpassat till alla inom sektorn och tillhandahölls ibland med förseningar som äventyrar delar av sektorn. Stödet var inte tillgängligt för flera kategorier kulturarbetare, konstnärer och kulturförmedlare på grund av deras särskilda ställning i arbetslivet, och därmed har det inte räckt för att garantera hållbara arbetsvillkor. Det sena och ibland otillräckliga offentliga stödet ledde till att sektorn var tvungen att förlita sig på sig själv för att hitta stöd, vilket framhävde vikten av fungerande stödmekanismer för att skydda konstnärers och kulturarbetares sociala rättigheter och för att skydda mångfalden av kulturella uttryck.

T. Den gränsöverskridande rörligheten är ett viktigt inslag i konstnärers och kulturarbetares yrkesutövning. De flesta av dagens finansieringsinstrument till stöd för rörligheten stimulerar emellertid inte i tillräcklig omfattning en miljömässigt och socialt hållbar rörlighet och hindrar konstnärers och kulturarbetares möjlighet till balans mellan arbete och privatliv.

U. I rådets arbetsplan för kultur 2019–2022 prioriteras inrättandet av ett ekosystem med stöd till konstnärer och yrkesverksamma inom den kulturella och den kreativa sektorn, och behovet av gemensamma insatser på detta område erkänns. Behovet av sådana gemensamma insatser är akut.

V. Det finns flera olika definitioner av konstnärer och kulturarbetare inom EU, vilket försvårar en eventuell harmonisering. Många inom de kulturella och kreativa sektorerna, till exempel skribenter, litterära översättare, producenter och tekniker, arbetar under otrygga förhållanden eftersom det inte finns någon enhetlig definition av deras yrkesstatus.

W. Flera medlemsstater har infört särskild lagstiftning som ger konstnärer en särskild yrkesstatus så att de får tillgång till sociala förmåner. Lagstiftningen varierar dock avsevärt mellan medlemsstaterna, vilket hindrar dels det ömsesidiga erkännandet av konstnärers och kulturarbetares yrkesstatus, dels samarbete och rörlighet över nationsgränserna. Därmed skapas barriärer för det kulturella och konstnärliga skapandet och uttrycket och den fria rörligheten, och i slutändan även för den kulturella mångfalden och sociala hållbarheten i Europa.

X. Det ekonomiska stödet till den kulturella och kreativa sektorn varierar kraftigt mellan medlemsstaterna vad gäller budgetanslag, vägledande prioriteringar och värderingar, vilket bidrar till växande skillnader för kulturarbetares möjlighet att stanna kvar i yrket mellan olika länder och hindrar ett inkluderande, hållbart och balanserat samarbete och rörlighet över nationsgränserna.

Y. De som arbetar i den kulturella och den kreativa sektorn tenderar att ha atypiska arbetsmönster på grund av själva sektorns natur, och de måste ofta acceptera osäkra arbetsvillkor som försvårar deras tillgång till ett heltäckande socialt skydd och utestänger dem från pension och sjuk- och arbetslöshetsersättning.

Z. Ersättning till yrkesutövare inom den kulturella och kreativa sektorn är ofta oregelbunden och osäker och kommer från olika källor, till exempel kontrakt, royalty, stipendier och bidrag. Det gör deras inkomster mycket oförutsägbara och försätter dem i en sårbar situation med mycket små marginaler.

Onsdagen, 20 oktober 2021

AA. Covid-19-pandemin och nedstängningarna begränsade kraftigt de möjliga intäktsflödena för majoriteten av konstnärer och kulturarbetare. Inkomst baserad på upphovsrätt och närliggande rättigheter var en av de få kvarvarande inkomstkällorna. I många medlemsstater efterlevs inte dessa rättigheter av distributionsplattformarna, som pressar rättighetsinnehavarna att acceptera avtalsvillkor där de avsäger sig dessa rättigheter, ibland för all framtid. Detta begränsar i hög grad möjligheten att försörja sig på sitt arbete.

AB. Upphovspersoner, utövande konstnärer och alla kulturskapare bör ha tillgång till en garanterad minimistandard för social trygghet, inbegripet arbetslöshets- och sjukförsäkring samt pensionsavsättningar, så att de kan koncentrera sig fullt ut på sitt konstnärskap och sin kreativitet.

AC. Bristen på, och hinder för, kollektivförhandlingar för egenföretagande konstnärer och arbetstagare i den kulturella och kreativa sektorn bidrar ytterligare till att försvaga deras ställning på arbetsmarknaden och leder till bristande social trygghet och långsiktiga negativa effekter på deras ställning och trygghet. Kollektiv hantering av upphovsrättigheter är en viktig inkomstkälla för flertalet kulturskapare och konstnärer i Europa genom att säkra en kontinuerlig inkomst, och det bör även skydda dem från att stora och dominerande medieföretag och streamingplattformar använder sig av otillbörliga metoder.

AD. Gränsöverskridande rörlighet är en viktig del av arbetet för konstnärer, upphovspersoner, scenkonstnärer och alla kulturskapare och kulturarbetare, men rörligheten försvåras ofta av byråkratiska förfaranden, brist på tydlig information och en uppsjö administrativa regler och krav i medlemsstaterna, särskilt när det gäller social trygghet och beskattning, samt komplicerade och kostsamma förfaranden för att transportera den ömtåliga utrustning som används. Dessa hinder för gränsöverskridande kulturell rörlighet undergräver principen om fri rörlighet.

AE. Offentligt stöd anses vara den viktigaste och mest effektiva formen av ekonomiskt stöd till den kulturella och kreativa sektorn, men det är ofta otillräckligt, alltför byråkratiskt och alltför svårt, eller omöjligt, att få tillgång till, särskilt för marginaliserade grupper, och ibland partiskt på grund av politiskt inflytande vilket kan avskräcka nya konstnärer och kulturskapare från att ens ansöka. Avsaknaden av en övergripande europeisk finansieringsstrategi för sektorn från kommissionens sida, de olika källorna inom den fleråriga budgetramen och bristen på integrering av dem är också hinder för tillgången till offentligt stöd.

AF. Osäkerheten vad gäller tillgång till såväl sociala förmåner som bidrag, stöd och andra finansieringsmöjligheter, på både nationell och europeisk nivå, är störst för frilansarbetarna.

AG. Covid-19-pandemin har belyst kulturarbetares beroende av kortfristigt offentligt och privat ekonomiskt stöd och projektbaserat stöd på medellång sikt. Detta har visat på de allmänna strukturella svårigheterna inom sektorn.

AH. Tillgången till finansiering är fortfarande den största utmaningen i synnerhet för mindre aktörer inom den kulturella och kreativa sektorn, såsom enskilda konstnärer, konstnärskollektiv och arbetstagare inom den kulturella och kreativa sektorn, som ofta inte kan få lån och bankgarantier, vilket gör det än viktigare att offentliga och privata bidrag och stöd är tillgängliga för alla. Det är viktigt med stöd till samtliga kultursektorer, inklusive kulturförmedlande yrkesgrupper som har en mycket viktig roll att spela som förbindelselänk mellan publiken och kulturproduktionen eller kulturarvet, genom att säkerställa tillgång till och spridning av kulturen till en bredare allmänhet.

AI. Många privata investerare och offentliga finansiärer har dragit ned på eller helt upphört med sitt ekonomiska stöd till kulturprojekt under krisen, särskilt till projekt som är gränsöverskridande. Detta understryker vikten av tillförlitlig och jämn offentlig finansiering.

AJ. Utbildning och kultur är viktiga stöttepelare för att skapa ett inkluderande och sammanhållet samhälle för alla, stimulera integrationen och bevara Europas konkurrenskraft.

AK. Streamingtjänster baserade utanför EU har ökat sina investeringar i infrastrukturen i medlemsstaternas kulturella och kreativa sektorer, för att kunna ta fram mer innehåll avsett för spridning online.

AL. Kulturarbetare utsätts ofta för rasism, främlingsfientlighet, diskriminering och exkludering baserat på den upplevda identiteten till följd av strukturell och institutionell rasism och symbolism, vilket resulterar i ansträngda relationer och samarbetsförhållanden med relevanta institutioner samt utgör hinder för den konstnärliga friheten.

AM. Kulturarbetare med funktionsnedsättning utesluts från strategier och finansiering inom den kulturella och kreativa sektorn eftersom hänsyn inte tas till t.ex. nedsatt rörelseförmåga eller svårigheter att hantera byråkratiska finansieringsförfaranden.

AN. Även om kvinnors deltagande i den kulturella och kreativa sektorn är högt kvarstår en stor del av könsdiskrimineringen, liksom brist på tillgång, löneskillnader mellan könen och hinder för representation och synlighet. Kvinnor innehar sällan centrala kreativa befattningar respektive beslutsfattande positioner i kulturinstitutioner. Kvinnliga konstnärer tystas ofta ner och utsätts för oproportionerlig kritik på grund av sitt arbete, och kvinnor och hbtqi+-konstnärer utsätts oftare för angrepp eller blir föremål för restriktioner.

AO. Konstnärer och kulturarbetare från marginaliserade grupper, som kvinnor, unga, personer från rasmässiga, etniska och geografiska minoriteter, personer med sårbar socioekonomisk bakgrund, personer med funktionsnedsättning och hbtqi+-personer, har sämre tillgång till jobb i konst- och kulturbranschen och färre möjligheter att bygga långsiktiga karriärer i sektorn. Covid-19-pandemin har haft särskilt stor inverkan på kvinnor och har förvärrat de redan befintliga hindren för tillgång, lika lön, representation och synlighet i den kulturella och kreativa sektorn.

AP. Yttrandefriheten och den konstnärliga friheten, som fastställs i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna, är i dag hotade i flera medlemsstater på grund av statlig inblandning och politiskt motiverade restriktioner och stöter i bland på hinder i form av antiterrorlagstiftning eller påståenden om att konstverk är kränkande för religiösa känslor eller nationella symboler, eller bedöms som stötande eller olämpliga, vilket också leder till självcensur.

AQ. Nationella stödprogram under krisen, särskilt hjälpprogram till de yrkesutövare inom den kulturella och kreativa sektorn som inte faller under de nationella definitionerna av ”konstnär”, bland annat frilansande skribenter och upphovspersoner, var och är fortfarande fragmenterade.

AR. Följderna av pandemin har gjort att en hel generation unga konstnärer och kulturarbetare kommer att få kämpa för att få anställning inom kultursektorn eller bli antagna till högre konstutbildning på grund av de minskande möjligheterna. Kulturarbetare under 30 år löper större risk att bli arbetslösa, tvingas ta oavlönade arbeten eller utnyttjas i arbetet, t.ex. genom uteblivna löneutbetalningar eller otrygga anställningsavtal.

1. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att erkänna kulturens inneboende värde och dess grundläggande betydelse för samhället, dess utveckling och vårt välbefinnande, ekonomin och inkludering, och att omsätta detta erkännande i lämpligt och kontinuerligt ekonomiskt och strukturellt stöd.

2. Europaparlamentet beklagar att kulturell verksamhet ofta har betraktats som icke nödvändig. Parlamentet erinrar om att kulturen spelar en avgörande roll i vårt samhälle, i ännu högre grad under kristider, och uppmanar därför till att alla kulturanläggningar öppnas så snart som möjligt igen. Parlamentet inser att det behövs omedelbart stöd och att alla nödvändiga nödåtgärder måste sättas in omedelbart för att den kulturella och kreativa sektorn ska kunna överleva. Man måste även planera för en ordnad återstart för denna viktiga sektor, ge strukturellt stöd inte bara i form av innovationsprogram och ekonomiska medel utan även genom att se till att det finns utbildningsmöjligheter för unga människor.

3. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att fortsätta utveckla och konsolidera sin branschpolicy för den kulturella och kreativa sektorn till en sammanhängande, konkurrenskraftig och långsiktig strategi för att stimulera sektorns konkurrenskraft, dess strategiska värde för Europas ekonomi och vårt sätt att leva, och för att göra det möjligt att nå potentialen för nya arbetstillfällen och tillväxt inom sektorn. Parlamentet betonar den kulturella och kreativa sektorns potential när det gäller ungdomssysselsättning och återindustrialisering, särskilt den kulturella och kreativa sektorns växande möjligheter för unga via den digitala miljön.

Onsdagen, 20 oktober 2021

4. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att inkludera den kulturella och den kreativa sektorn i alla ekonomiska stödåtgärder, såsom InvestEU och NextGenerationEU. Parlamentet betonar vikten av riktade resurser baserat på de olika sektorernas särdrag och de potentiella stödmottagarnas omfattning för att garantera lösningar som inte skapar ytterligare orättvisor inom EU.

5. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna och kommissionen att erkänna det europeiska mervärdet av gränsöverskridande samarbete och att undanröja alla hinder för hållbar och inkluderande gränsöverskridande rörlighet inom och utanför EU för konstnärer och kulturarbetare.

6. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att ge upphovspersoner, utövande konstnärer och andra verksamma i den kulturella och den kreativa sektorn tydlig information och tydliga riktlinjer om möjligheter till rörlighet och, där så behövs, se över de administrativa kraven i alla medlemsstater, inbegripet om viseringar, beskattning, social trygghet och tillgång till utbildning och erkännande av examina på det konstnärliga området, inklusive yrkesskolor och fortbildning och akademiska examina, i syfte att förenkla och samordna tillgången till allt det ovan nämnda, samt om program och fonder i unionen som kan vara lämpliga för dem, t.ex. Kreativa Europa, men även om sådana som inte är direkt eller specifikt riktade mot den kulturella och kreativa sektorn. Parlamentet vill att specifika program avsedda för unga kulturskapare och innovatörers rörlighet tas fram för att underlätta utbyten och innovation på det kulturella och det kreativa området.

7. Europaparlamentet välkomnar inrättandet av informationsställen för rörlighet för konstnärer och kulturarbetare och till stöd för en hållbar rörlighet. Parlamentet uppmanar alla medlemsstater att inrätta minst ett sådant informationsställe för rörlighet där konstnärer och yrkesverksamma inom den kulturella och kreativa sektorn kostnadsfritt kan få anpassat stöd. Parlamentet rekommenderar kommissionen att tillhandahålla enhetlig och mer omfattande information om rörlighet som skräddarsys för kulturarbetare över gränserna, liksom för upphovspersoner, scenkonstnärer och kulturskapare, genom initiativ såsom uppdaterade verktygslådor och handböcker.

8. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att lämna tydlig information till kulturarbetare när det gäller frågor om rörlighet mellan EU och Storbritannien.

9. Europaparlamentet fördömer att de flesta medlemsstaterna ännu inte hade införlivat direktiv (EU) 2019/790 om upphovsrätt på den digitala inre marknaden innan tidsfristen löpte ut den 7 juni 2021. Parlamentet beklagar att kommissionen offentliggjorde riktlinjerna så sent som tre dagar före tidsfristen för genomförandet. Parlamentet menar att detta visar på ett behov av en förordning även när det gäller förfaranden.

10. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att tillåta skatteavdrag för yrkesutövare inom den kulturella och kreativa sektorn för utgifter som rör deras konstnärliga verksamhet samt för kostnader för utrustning och utbildning (kompetenshöjning och omskolning).

11. Europaparlamentet betonar behovet av detaljerade könsuppdelade och jämförbara data och statistik om sysselsättning och inkomster inom den kulturella och kreativa sektorn.

12. Europaparlamentet uppmuntrar till större synergi mellan den kulturella sektorn och utbildningssektorn och vill främja ett större deltagande av skolor och institutioner med konst- och kulturinriktning i de aktiviteter som anordnas inom Erasmus+ och andra EU-program, för såväl elever som lärare. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att fullt ut inkludera och främja tillgången till konstnärlig utbildning, yrkesutbildning, pedagogisk utbildning och akademiska kvalifikationer, som en del av en helhetsstrategi för återhämtning i den kulturella och kreativa sektorn och i samhället som helhet. Parlamentet betonar vikten av att möjliggöra ett livslångt lärande, kompetenshöjning och omskolning och utbildning genom bland annat mentorprogram, liksom att utveckla ett EU-övergripande utbildningsmaterial för övergången från utbildning till anställning inom det kulturella och kreativa området.

13. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att införliva direktiv (EU) 2019/790 om upphovsrätt på den digitala inre marknaden med särskilt fokus på att skydda kulturella och kreativa verk och de personer som skapar dem, och i synnerhet att garantera en skälig, lämplig och proportionell ersättning till upphovspersoner och utövande konstnärer. Parlamentet uppmanar kommissionen att noga övervaka att dessa centrala principer verkligen följs vid införlivandet.

14. Europaparlamentet betonar vikten av territoriella licenser i affärsmodellen för de flesta företag inom den kulturella och kreativa sektorn. Parlamentet påminner om kommissionens halvtidsöversyn av förordningen om omotiverad geoblockering. Parlamentet betonar att man innan man överväger uppföljningsåtgärder tar hänsyn till rättighetsinne-

havarnas åsikter i alla diskussioner om upphovsrättsskyddat innehåll. Parlamentet påminner om att inkomster från upphovsrättigheter utgör kärnan i en skälig ersättning till konstnärer och kulturskapare, men också för många mindre aktörer inom den kulturella och kreativa sektorn. Parlamentet påminner om att drastiska förändringar på detta område kan få dramatiska följder för många av dem.

15. Europaparlamentet beklagar att det nationella införlivandet av direktiven (EU) 2019/790 och (EU) 2019/789 ([12]) är något försenat. Endast ett fåtal medlemsstater har tagit vara på möjligheten i artikel 18 att införa lämpliga ersättningsmekanismer. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att använda sig av artikel 18 i direktiv (EU) 2019/790 för att skapa effektiva ersättningsmekanismer.

16. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att främja kollektiv förvaltning av rättigheter vid genomförandet av de nyligen antagna direktiven om upphovsrätt, liksom vid framtida kommissionsinitiativ för att garantera skälig ersättning till kulturskapare och bred tillgång till kulturella och kreativa verk för allmänheten.

17. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att genomföra initiativ för jämställdhet, inkludering och integration på de kulturella och audiovisuella områdena via programmet Kreativa Europa, samt att ha uppsikt över resultaten av dessa.

18. Europaparlamentet ber kommissionen att utvärdera vilken inverkan plattformar för musikstreaming har i Europa för att garantera transparens vad gäller deras rekommendationsalgoritmer, eftersom de i hög grad bestämmer vad kunderna hör och ser på tjänsternas spellistor och användargränssnitt, samt att överväga att för deras tjänster införa skyldigheter att främja kulturell mångfald och öka möjligheterna att upptäcka europeiskt material.

19. Europaparlamentet fördömer med kraft stereotyper, sexism och sexuella trakasserier inom den kulturella och kreativa sektorn.

20. Europaparlamentet välkomnar de initiativ en del medlemsstater tagit för att uppmuntra till jämställdhet vid urvalsprocessen till högre positioner i offentliga kulturella institutioner.

21. Europaparlamentet inser hur viktigt det är med kultur och konst för att främja kulturell mångfald, skapa inkluderande samhällen och bekämpa alla former av diskriminering.

22. Europaparlamentet framhåller att den nuvarande pandemin har understrukit den digitala sfärens betydelse och ökat konstnärers och användares beroende av de dominerande digitala plattformarna. Parlamentet betonar i detta avseende behovet av större insyn. Parlamentet påminner om att denna förändring av det ekonomiska paradigmet har inneburit problem med att få en stabil inkomst för en del konstnärer och kulturskapare som främst är beroende av offentliga framträdanden. Parlamentet är oroat över att många konstnärer och upphovspersoner i denna nya affärsmodell inte kan nå samma intäkter, eftersom dominerande eller stora streamingplattformars tillämpar uppköpsklausuler som gör att upphovspersoner förlorar sin royalty och hindrar korrekt och proportionerlig ersättning till upphovspersoner. Parlamentet uppmanar därför kommissionen att utvärdera situationen och vidta åtgärder som garanterar att intäkterna fördelas korrekt och rättvist mellan alla upphovspersoner, artister och rättighetsinnehavare.

23. Europaparlamentet välkomnar kommissionens inledande konsekvensbedömning och nyligen genomförda offentliga samråd om kollektivförhandlingar för egenföretagare, där man undersöker möjligheten att undanröja konkurrenslagstiftningens hinder för kollektivförhandlingar för egenföretagare och frilansare. Parlamentet uppmanar i detta sammanhang kommissionen att inta en så bred hållning som möjligt för att garantera tillgång till kollektivförhandlingar för alla enmansföretagare, inklusive konstnärer och kulturarbetare. Parlamentet ber kommissionen att se över gällande regler för statligt stöd, hur de används för den kulturella och kreativa sektorn och om de behöver justeras. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att erkänna föreningsrätten för alla arbetstagare i den kulturella och kreativa sektorn och att främja kollektivförhandlingar.

24. Europaparlamentet påpekar att atypiska anställningar (deltids- och visstidskontrakt, tillfälligt arbete och ekonomiskt beroende egenföretagande) är vanligt i medie- och kultursektorn, vilket ofta leder till osäkra arbetsvillkor för konstnärer och kulturarbetare. Parlamentet understryker det akuta behovet av att förbättra arbetsvillkoren i den kulturella och den kreativa sektorn. Parlamentet uppmuntrar medlemsstaterna att, med uppåtgående konvergens, fastställa miniminormer för konstnärer och kulturarbetare när det gäller arbetsvillkor, skälig inkomst och social trygghet, och att samtidigt beakta de specifika särdragen i den kulturella och kreativa sektorn, såsom säsongsbetonade arbeten och att allt kreativt arbete inte omvandlas till pengar.

([12]) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/789 av den 17 april 2019 om fastställande av bestämmelser för utövandet av upphovsrätt och närstående rättigheter tillämpliga på vissa av sändarföretagens onlinesändningar och vidaresändningar av radio- och tv-program och om ändring av rådets direktiv 93/83/EEG (EUT L 130, 17.5.2019, s. 82).

25. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att lägga fram förslag om en europeisk yrkesstatus för konstnärer, med en gemensam ram för arbetsvillkor och miniminormer för alla EU-länder, samtidigt som man fullt ut respekterar medlemsstaternas och EU:s respektive ansvarsområden när det gäller arbetsmarknad och kulturpolitik, genom att anta eller tillämpa ett antal sammanhängande och övergripande riktlinjer för bland annat avtal, kollektiv representation och förvaltning, social trygghet, sjuk- och arbetslöshetsförsäkring, pensionssystem, direkt och indirekt beskattning, andra hinder än tullavgifter samt informationsasymmetri. Parlamentet välkomnar i detta sammanhang medlemsstaternas kommande samtal inom ramen för den öppna samordningsmetoden om konstnärers yrkesstatus som ett första steg i denna riktning. Parlamentet uppmanar till inrättande av en arbetsgrupp inom ramen för den öppna samordningsmetoden för att bästa praxis lättare ska kunna delas mellan medlemsstaterna, samt för att underlätta uppföljningen av processen för förbättrade arbetsförhållanden för konstnärer.

26. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att kartlägga de definitioner på konstnärer och kulturarbetare som redan finns i medlemsstaterna för att ta fram ett gemensamt begrepp som kan användas i EU:s politiska åtgärder och statistik på kulturområdet. Parlamentet noterar att en sådan definition bör ta hänsyn till att kulturellt arbete är processinriktat och att arbetsbördan varierar i de olika stadierna i den kreativa processen. Parlamentet anser att en sådan definition även bör ligga i linje med Unescos rekommendation från 1980 om konstnärers yrkesstatus.

27. Europaparlamentet efterlyser större gränsöverskridande portabilitet och erkännande av kulturella och kreativa kompetenser, kvalifikationer och examina för att underlätta rörligheten för personer som arbetar inom den kulturella och kreativa sektorn.

28. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna och kommissionen att stödja program för yrkesutbildning och initiativ för karriärutveckling för alla upphovspersoner, utövande konstnärer och kulturskapare, och att i synnerhet stödja dem när det gäller att skaffa sig digital kompetens, kunskaper om egenföretagande och andra färdigheter så att de kan marknadsföra sina verk och samarbeta med andra konstnärer.

29. Europaparlamentet uppmanar alla medlemsstater att fullgöra sitt ansvar och sin skyldighet att främja och försvara den konstnärliga friheten för att upprätthålla den grundläggande rätten till yttrandefrihet och för att se till att EU-medborgarna fritt kan ta del av konstnärliga verk och delta i kulturlivet och uppmanar med kraft kommissionen att vidta sanktioner mot de medlemsstater som inte fullgör sina skyldigheter. Parlamentet uppmanar kommissionen att fortsätta att forska i ämnet och utarbeta en färdplan för att utöka skyddet av den konstnärliga rätten att fritt uttrycka sig i Europa. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att tillsammans inleda en strukturerad dialog mellan konstnärer, juridiska experter och berörda intressenter för att fastställa en gemensam standard för den konstnärliga uttrycksfriheten och ta fram och genomföra relevanta riktlinjer.

30. Europaparlamentet välkomnar rådets senaste slutsatser om den kulturella och den kreativa sektorns återhämtning, resiliens och hållbarhet, i synnerhet avseende uppmaningen om rättvisa och hållbarhet vad gäller arbetsmarknad och socialt skydd för yrkesutövare inom sektorn, liksom behovet av att säkerställa utövarnas inkomst. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att arbeta för ett snabbt genomförande av dessa slutsatser.

31. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att garantera full tillgång till social trygghet för konstnärer och kulturarbetare, oavsett anställningsstatus, och att inkludera tillgång till arbetslöshets- och sjukersättning och pensioner. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna och kommissionen att vidta specifika åtgärder för de olika kategorierna av yrkesverksamma inom den kreativa sektorn för att ta itu med ojämna inkomster, obetalt arbete och otrygga anställningsvillkor och fastställa en miniminorm för deras inkomster.

32. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att ta vederbörlig hänsyn till den unika situationen för konstnärer från marginaliserade grupper vid utarbetandet av alla relevanta strategier, finansieringsprogram och verksamheter, och att undanröja alla hinder för att uppnå jämställdhet inom sektorn, särskilt genom att införa åtgärder som möjliggör lika tillgång, deltagande och representation för alla kulturarbetare och konstnärer.

33. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att öka stödet till den kulturella och kreativa sektorn genom att stärka offentliga investeringar och uppmuntra privata investeringar i den kulturella och den kreativa sektorn samt offentlig-privata partnerskap. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att se till att konstnärer och kulturskapare lättare kan få ekonomiskt stöd.

34. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att diversifiera sina stödkällor till den kulturella och kreativa sektorn och se till att inga ekonomiska nedskärningar av befintliga medel görs eftersom sektorn fortfarande kämpar med följderna av de senaste nedskärningarna.

35. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att underlätta tillgången till offentliga bidrag och lån genom att minska den administrativa bördan i alla skeden av ansöknings- och rapporteringsprocessen, och att säkerställa transparens. Parlamentet betonar behovet av att främja synergier mellan alla relevanta EU-finansieringssystem med specifika belopp som avsätts för den kulturella och kreativa sektorn, såsom Horisont Europa, Kreativa Europa, InvestEU, programmet för ett digitalt Europa, sammanhållningsfonderna och faciliteten för återhämtning och resiliens, som bör utnyttjas för att bättre stödja konstnärer och kulturarbetare och skapa nya, lättillgängliga och, när så är möjligt, regelbundna finansieringsflöden.

36. Europaparlamentet betonar vikten av att styra en lämplig andel av åtgärderna för ekonomisk återhämtning till den kulturella och den kreativa sektorn. Parlamentet upprepar sin uppmaning till kommissionen och medlemsstaterna att inkludera kultur i de nationella planerna för återhämtning och resiliens och att öronmärka minst 2 % av budgetanslaget för faciliteten för återhämtning och resiliens till kultur, med åtgärder som är konkreta, inkluderande, tillgängliga för alla och inte lämnar någon utanför. Parlamentet är oroat över att de inlämnade planerna i vissa medlemsstater verkar öronmärka en lägre procentandel eller helt saknar öronmärkt finansiering till dessa sektorer. Parlamentet uppmanar kommissionen att offentliggöra uppgifter om belopp och syften med de anslag som öronmärkts i planerna för att garantera transparens och underlätta demokratisk kontroll.

37. Europaparlamentet framhåller återigen vikten av stöd till samtliga kultursektorer, inklusive kulturförmedlande yrkesgrupper som har en mycket viktig roll att spela som förbindelselänk mellan publiken och kulturproduktionen eller kulturarvet genom att säkerställa tillgång till och spridning av kulturen till en bredare allmänhet.

38. Europaparlamentet betonar att den kulturella och den kreativa sektorn är de sektorer som drabbades först och hårdast av pandemin och de sista som kommer igång igen. Med tanke på kapacitetsrestriktionerna för kulturevenemang och kulturplatser förväntas dessutom återhämtningen gå ännu långsammare för dessa sektorer. Parlamentet betonar att återhämtningen av den kulturella och den kreativa sektorn måste gå hand i hand med sektorns hållbarhetsomställning. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att stödja återhämtningen av hela det kulturella ekosystemet på kort sikt och att stärka motståndskraft, konkurrenskraft och innovation i sektorn på längre sikt, samt att stärka dessa sektorer genom att ge ett rättvist och strukturerat stöd till alla, särskilt de mest sårbara aktörerna, och främja sysselsättningsmöjligheter för konstnärer, upphovspersoner, scenkonstnärer, kulturarbetare och kulturförmedlare genom att stödja samarbete mellan olika delar av sektorn, samt säkerställa bred övervakning av den socioekonomiska situationen i sektorerna med hjälp av den europeiska ramen för arbetsvillkor, för att hantera eventuella större kriser så effektivt som möjligt i framtiden och hjälpa till med den digitala och gröna omställningen.

39. Europaparlamentet understryker att alla åtgärder för att stödja återhämtning i den kulturella och den kreativa sektorn inte bara ska syfta till ekonomisk återhämtning utan även användas för förbättring av arbetsvillkoren för konstnärer och verksamma på kulturområdet, för kompetenshöjning och omskolning av dessa så att de kan delta i den digitala eran och världen samt för investeringar i gröna innovationer i den kulturella och den kreativa sektorn, en motor för hållbarhet, samt stöd till aktörer som är först ut med att ta till sig och använda den nya och omvälvande teknik som krävs för att ta itu med klimatförändringen. Parlamentet betonar de utmaningar den kulturella och den kreativa sektorn står inför på grund av digitaliseringen och därmed behovet av fortlöpande omvärderingar och förändringar av affärsmodeller för att utveckla marknadsdrivna lösningar baserade på stordata, molnbaserade datatjänster, IKT, artificiell intelligens och internetplattformarnas viktiga roll. Parlamentet betonar vikten av att rättighetsinnehavarna i den kulturella och den kreativa sektorn i Europa har tillgång till transparenta system för publikdata och innehållsrekommendationer. Parlamentet betonar därför vikten av garanterad finansiering för digitalisering, bevarande och tillgänglighet online för kulturellt och kreativt innehåll och vårt europeiska kulturarv.

40. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att samla in och dela tillförlitliga data om bästa praxis och metoder för att kunna distribuera stöd till den kulturella och den kreativa sektorn. Parlamentet uppmanar också till utbyte av bästa praxis om de effektivaste sätten att fördela medel för återhämtning på kort och medellång sikt, för att säkra maximal täckning för den kulturella och den kreativa sektorn så att inga konstnärer eller kulturarbetare lämnas utanför.

41. Europaparlamentet betonar vikten av ersättning till upphovspersoner och utövande konstnärer online och offline, i synnerhet genom främjande av kollektivförhandlingar.

42. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att konstant övervaka den kulturella och den kreativa sektorn genom regelbundna undersökningar av konstnärers situation för att få korrekta, tillförlitliga, aktuella och sektorsspecifika data på EU-nivå och därmed kunna utforma en solid politik, samt för att bättre kartlägga den kulturella och den kreativa sektorn och vara bättre förberedd i händelse av framtida kriser.

43. Europaparlamentet välkomnar att många kulturella ekosystem med arbetstagare och organisationer under krisen har anpassat sig till digital distribution, med innovativa metoder för att nå ut till publiken. Parlamentet påpekar dock att digital teknik inte bör ersätta kulturupplevelser live.

44. Europaparlamentet uppmuntrar till främjande av ny teknik, t.ex. artificiell intelligens, så att konstnärer kan utforska nya sätt att skapa och sprida sina verk och bättre använda sig av de möjligheter som den digitala miljön erbjuder.

45. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet och kommissionen.